

Typy pseudoanglicyzmów (na przykładzie języka młodego pokolenia Polaków)

«Types of pseudo-anglicisms (in the language of young speakers of Polish)»

by Alicja Witalisz

Source:

Polish Language (Język Polski), issue: 1 / 2014, pages: 1-14, on www.ceeol.com.

JĘZYK POLSKI

ORGAN TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW JĘZYKA POLSKIEGO
WYDANIE PUBLIKACJI DOFINANSOWAŁO
MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Alicja Witalisz

Kraków, Uniwersytet Pedagogiczny

Typy pseudoanglicyzmów (na przykładzie języka młodego pokolenia Polaków)

Słowa kluczowe: pseudoanglicyzm, zapożyczenie kontynentalne, fałszywy anglicyzm.

Pseudoanglicyzmy to formacje, których źródłem jest język angielski, jednak są one rozbieżne formalnie bądź semantycznie ze swoimi obcymi etymonami. Sam termin, choć stosowany i w polskiej, i w zachodniej literaturze przedmiotu (Duckworth 1977; Gusmani 1979; Carstensen 1980a, b, 1986; Filipović (red.) 1982; Filipović 1985, 1994; Sørensen 1982, 1997; Cypionka 1994; Mańczak-Wohlfeld 1995; Sicherl 1999; Dunn 2008; Furiassi 2010; Witalisz 2011), wydaje się dość kontrowersyjny, jako że człon *pseudo-* w złożeniach z rzeczownikami oznacza ‘niby, rzekomo’ z gr. *pséudos* ‘kłamstwo’ (SJPDor). Nie można się zgodzić z tezą, że formacje, które są przedmiotem analizy w tym artykule, nie mają genetycznie nic wspólnego z językiem angielskim oraz że powstały na gruncie polskim bez wpływu języka obcego. Celem artykułu jest zdefiniowanie terminu *pseudoanglicyzm* oraz omówienie typów i cech charakterystycznych pseudoanglicyzmów na podstawie teorii stworzonej przez badaczy europejskich, która jest znacznie bogatsza niż teorie prezentowane w pracach polskojęzycznych poświęconych wpływowi języka angielskiego na polszczyznę. W niektórych językach europejskich pseudoanglicyzmy są zjawiskiem powszechnym, zostały zatem dość dobrze zbadane. Omawiane typy pseudoanglicyzmów zostaną zilustrowane wyrażeniami występującymi w języku młodego pokolenia Polaków.

Pseudoanglicyzmy zostały szeroko opisane i zegzemplifikowane w obcojęzycznych studiach nad kontaktami językowymi, szczególnie na gruncie języka niemieckiego (np. Duckworth 1977; Carstensen 1980a, b, 1981, 1986; Höfler 1990; Grzega 2001, 2003; Onysko 2007), w którym istnieje ponadstuletnia bogata tradycja opisu wpływu języka angielskiego na niemiecką oraz powstała jedna z klasycznych typologii zapożyczeń, uzupełniana i wzbogacana, lecz w zasadniczych założeniach niezmienną i wykorzystywaną przez badaczy kontaktów językowych aż do dzisiaj (Betz 1949; zob. też Duckworth 1977). Znaczny wkład w definicję i opis pseudoanglicyzmów wnoszą również prace Rudolfa Filipowicia (1985, 1994), który wskazał na procesy morfologiczne wykorzystywane przy ich tworzeniu w serbsko-chorwackim oraz umieścił pseudoanglicyzmy w słowniku anglicyzmów, zwracając uwagę na ich mnogość oraz na powszechność zjawiska.

1. Definicja pseudoanglicyzmu¹⁾

Pseudoanglicyzmy²⁾ to wyrażenia utworzone z angielskiego materiału językowego w języku innym niż angielski (Duckworth 1977: 54), np. niem. *Dressman* ‘manekin płci męskiej’ łączy dwa morfemy angielskie, tworząc złożenie niewystępujące w angielszczyźnie. Szersze ujęcie omawianego terminu proponuje Broder Carstensen (1986: 827), który definiuje pseudoanglicyzmy jako te zapożyczenia, które nie są bezpośrednie, tj. takie, «których forma nie jest zgodna z angielskim modelem lub których znaczenie odbiega od znaczenia oryginalnego»³⁾. Podobnie definiuje pseudoanglicyzmy Knud Sørensen (1997: 18), według którego są to «słowa, które wyglądają na angielskie, lecz które różnią się od słów angielskich formalnie lub semantycznie». Takie definicje stwarzają możliwość klasyfikacji pseudoanglicyzmów (zob. pkt. 2). Według Rudolfa Filipowicia (2000: 207) pseudoanglicyzmy są «utworzone z elementów, które są anglicyzmami bądź częściami składowymi leksemów angielskich, lecz same w sobie nie są wyrażeniami angielskimi i nie występują w języku angielskim». Taka definicja pozwala na objęcie terminem *pseudoanglicyzm* również tych formacji, które są wynikiem procesu elipsy.

Wąskie rozumienie opisywanego terminu proponuje Alexander Onysko (2007: 52), który definiuje pseudoanglicyzm jako zjawisko zachodzące wtedy, gdy w «języku zapożyczającym używa się obcych elementów leksykalnych do utworzenia neologizmu, który nie jest znany w języku źródle». Innymi słowy, morfemy angielskie mogą być łączone na gruncie innego języka w celu utworzenia złożenia, które nie występuje w angielszczyźnie, np. niem. *Wellfit-Bar* ‘bar w klubie fitness, gdzie serwuje się zdrowe napoje’ jest niemieckim złożeniem zbudowanym z angielskich morfemów *well*, *fit* i *bar*. Takie rozumienie pseudozapożyczenia nie obejmuje jednakże pseudoanglicyzmów semantycznych ani takich, które są wynikiem elipsy. Te dwa ostatnie typy A. Onysko klasyfikuje jako anglicyzmy, które uległy odpowiednio procesom adaptacji semantycznej i morfologicznej (zob. pkt 2).

1) Dla porównania, *anglicyzm* definiuje się jako słowo przejęte z języka angielskiego, które w procesie zapożyczania może ulec adaptacji na czterech poziomach języka: fonetycznym, morfologicznym, graficznym i/lub semantycznym, w celu dostosowania formy obcej do systemu gramatycznego języka zapożyczającego (por. np. Mańczak-Wohlfeld 1995: 13–15; Filipović 1994: 136, 2000: 205). Szersze ujęcie terminu *anglicyzm* obejmuje także zapożyczenia semantyczne, kalki strukturalne, frazeologiczne i syntaktyczne z języka angielskiego (Witalisz 2007, 2012). Pominięte zostają tutaj dwie kwestie, jako że nie są one bezpośrednim przedmiotem artykułu. W studiach nad kontaktami językowymi ścierają się dwa stanowiska dotyczące tego, czy za anglicyzm można uznać jedynie taki element językowy, który wszedł do języka polskiego bezpośrednio z angielszczyzny, czy też taki, który został zapożyczony za pośrednictwem innych języków (por. Fisiak 1962; Mańczak-Wohlfeld 2010: 10). Osobnym problemem jest zdefiniowanie *słowa angielskiego*, które może oznaczać rdzenny wyraz anglosaski bądź też dobrze zasymilowaną pożyczkę z innych języków, takich jak łacina, francuski czy któryś z języków Nowego Świata (por. Filipović 2000: 205). Próbę rozwiązania tego problemu podejmuje Sándor Rot (1982: 94), proponując rozróżnienie między historycznym a genetycznym źródłem pożyczki, np. węg. *keksz* < niem. *Keks* — źródło historyczne, natomiast węg. *keksz* < ang. *cakes* — źródło genetyczne.

2) W literaturze przedmiotu zwane także *zapożyczeniami kontynentalnymi* (Zandvoort 1964), ang. *selfmade English* (dosł. ‘własnoręcznie robiony angielski’) (Buck 1974), *zapożyczeniami pozomyimi* (niem. *Scheinentlehnung*; Gusmani 1979; Höfler 1990), *anglicyzmami wtórnymi* (ang. *secondary anglicisms*; Filipović 1990, 2000) oraz *falszywymi anglicyzmami* (Furiassi 2010).

3) Wszystkie tłumaczenia z języków angielskiego i niemieckiego — A.W.

2. Typy pseudoanglicyzmów

Zasadniczo wyróżnia się trzy typy pseudoanglicyzmów (Carstensen 1980a, b, 1981; Yang 1990: 12–14; Plümer 2000: 148–151; Glahn 2002: 36–38):

a) **leksykalne**, które można podzielić na dwie grupy: 1) pseudoanglicyzmy, które są wynikiem utworzenia w języku innym niż angielski zupełnie nowej konstrukcji językowej z morfemów angielskich, np. niem. *Showmaster* ‘gospodarz programu’ (ang. *compere*, *emcee*), duń. *Joykiller* ‘malkontent’ (ang. *killjoy*), słoweń. *golman* ‘bramkarz’ (ang. *goalkeeper*); 2) pseudoanglicyzmy, które są wynikiem użycia słowa angielskiego w sposób całkowicie odmienny niż w języku angielskim, np. niem. rzeczownik *Handy* ‘telefon komórkowy’. W języku angielskim złożenia *Showmaster*, *Joykiller* oraz *golman* nie istnieją, natomiast leksem *handy* jest przymiotnikiem i znaczy ‘poręczny, przydatny’⁴). Polski *sponsoring* (ang. *sponsorship*) jest pseudoanglicyzmem na pograniczu tych dwóch podtypów, ponieważ można domniemywać, że jest to derywat od anglicyzmu *sponsor*, utworzony na gruncie języka polskiego na zasadzie analogii do anglicyzmów kończących się na *-ing* (np. *mityng*, *monitoring*, *jogging*). W języku angielskim forma *sponsoring* istnieje, lecz jest ona fleksyjną formą czasownika *to sponsor*, używaną do tworzenia czasów ciągłych. Podobnie rzecz się ma z wł./hiszp. *footing* ‘jogging’ (ang. *foot* ‘stopa’ + *-ing*, mimo istniejącego w angielszczyźnie słowa *footing* ‘podstawa czegoś’, por. Pulcini 2008: 163) i z międzynarodowym pseudoanglicyzmem *mobbing* ‘szykanowanie pracownika’ (ang. *(to) mob* ‘oblegać’, ‘tłum’ + *-ing*, por. ang. *mobbing* ‘witanie celebryty przez tłum’; Dunn 2008: 62);

b) **morfologiczne**, tj. te, które są wynikiem redukcji morfologicznej polisylabicznego bądź złożonego leksemu angielskiego, np. pol./hiszp./wł. *happy end* / niem. *Happy End* z ang. *happy ending*, fr. *pull* / niem. *Pulli* od ang. *pullover* ‘sweter, pulower’, niem. *Profi* z ang. *professional* ‘profesjonalista, specjalista’⁵);

c) **semantyczne**, kiedy do słowa angielskiego, zapożyczonego z jednym (lub więcej) znaczeniem, dodaje się w języku zapożyczającym nowy sens, który nie występuje w języku źródle, np. pol. *dres* / niem. *Dress* z ang. *dress* ‘sukienka’, niem. *City* ‘śródmieście’ z ang. *city* ‘miasto’, niem. *Musikbox* ‘szafa grająca’ z ang. *music box* ‘pozytywka’, austr.niem./szwajc.niem./niem. *Dancing* oznacza ‘miejsce, gdzie się tańczy’, co odpowiada ang. *ball-room*, *dance hall*.

Niektórzy badacze (Höfler 1990: 100; Grzega 2003: 30) zajmują krytyczne stanowisko wobec synchronicznego podejścia do analizy pseudoanglicyzmów, zaznaczając, że anglicyzmy, które dzisiaj uważa się za psuedozapożyczenia semantyczne, w momencie zaistnienia w języku zapożyczającym były w istocie anglicyzmami, których znaczenie było zbieżne z etymonami angielskimi, np. niem. *checken* (ang. *to check*) zostało zapożyczone z oryginalnym angielskim znaczeniem ‘sprawdzać’, później nastąpiło jego rozszerzenie semantyczne do ‘rozumieć’. Joachim Grzega (2003: 31) zauważa też, że niem. *Dress* można interpretować

⁴) Niem. rzeczownik *Handy* ‘telefon komórkowy’ klasyfikowany jest też jako pseudoanglicyzm semantyczny (Glahn 2002: 37), co sugeruje, że badacz nie zwraca uwagi na fakt, że ang. *handy* jest inną częścią mowy.

⁵) Inne terminy stosowane przez badaczy w odniesieniu do tego typu zapożyczeń to *zapożyczenie skrócone* (ang. *loan shortening*; Meyer 1974: 123) oraz *zapożyczenie zredukowane* (ang. *loan clipping*; Alexieva 2008: 46).

jako skróconą formę angielskiego złożenia *tennis dress* ‘strój do tenisa dla kobiet’, co wydaje się uzasadnione semantycznie, kiedy wziąć pod uwagę znaczenie używane w niemiecku. W takim wypadku należałoby klasyfikować niem. *Dress* jako pseudoanglicyzm morfologiczny. Można też założyć, że niemiecki rzeczownik *Dress* pochodzi od angielskiego czasownika *to dress* ‘ubierać się’, a wtedy będzie on przykładem pseudoanglicyzmu leksykalnego. Autor proponuje wydzielić jedynie dwa typy pseudozapóżyceń, tj. morfo-leksykalne (odpowiadające pseudoanglicyzmom leksykalnym w powyższej klasyfikacji) i semanto-leksykalne, utrzymując, że te ostatnie, jeśli w ogóle istnieją, są jedynie takimi obcymi leksemami, które uzyskują swój nowy, nieangielski sens już w trakcie procesu zapożyczania (Grzega 2003: 32). Jeśli nowy sens zapożyczonego leksemu jest wtórny, mamy do czynienia ze zmianą semantyczną na gruncie języka zapożyczającego.

Podobnego zdania jest A. Onysko (2007: 53), który zauważa, że taki trójdzielny podział pseudoanglicyzmów nakłada się na opis adaptacji morfologicznej i semantycznej zapóżyceń. Badacz wysuwa argument, że skrócone formy zapóżyceń angielskich, takie jak niem. *Happy End* czy *Pulli*, są jedynie wynikiem adaptacji (a ściślej redukcji) morfologicznej zapóżyceń angielskich oraz że mają one znaczenia zbieżne ze znaczeniami pierwowzorów angielskich, tj. ang. *pullover* i *happy ending*. Podobnie dodanie nowego sensu na gruncie języka zapożyczającego do anglicyzmu, który jest używany w tymże języku w swoim oryginalnym angielskim znaczeniu, jest jedynie adaptacją semantyczną, polegającą na rozszerzeniu znaczenia zapożyczonego słowa. Wydaje się, że jest to twierdzenie zasadne, szczególnie gdy nowy sens jest zbliżony do sensu oryginalnego. Autor egzemplanuje ten proces leksemem *Start*, który w niemieckim obok znaczeń angielskich jest także używany w sensie ‘odlot/start samolotu/rakiety’. A. Onysko (2007: 54), podobnie jak J. Grzega (2003: 32), zaznacza, że pseudoanglicyzmy nie są wynikiem transferu leksykalnego, tj. zapożyczenia, są nimi zatem jedynie te formacje, które nie mają żadnych angielskich pierwowzorów.

Nieco odmienny, choć częściowo zbieżny z przedstawionym powyżej, podział pseudoanglicyzmów zaproponował R. Filipović (1994: 138–139), który za podstawę klasyfikacji przyjął sposób ich powstawania, tj. trzy procesy morfologiczne wykorzystywane przy ich tworzeniu. Badacz pokazuje te procesy na materiale serbsko-chorwackim:

— k o m p o z y c j a: dodanie leksemu angielskiego *man* do anglicyzmu, np. serb.-chorw. *golman* (*gol* [*< ang. goal*] + *man*), co w języku angielskim jest produktywnym sposobem tworzenia złożzeń, jednakże słowo **goalman* w angielszczyźnie nie istnieje (por. ang. *goalkeeper*);

— d e r y w a c j a: dodanie angielskich sufiksów *-er* lub *-ist*, oznaczających wykonawcę czynności, do anglicyzmu, np. serb.-chorw. *teniser* (*tenis* [*< ang. tennis*] + *-er*), serb.-chorw. *vaterpolist* (*vaterpolo* [*< ang. water polo*] + *-ist*);

— e l i p s a, w której wyniku angielski derywat traci sufiks *-ing* lub złożenie traci jeden człon składowy, przy czym wyrażenie nie ulega modyfikacji semantycznej, ponieważ znaczenie całości wyrażenia zostaje przejęte przez pozostały komponent, np. serb.-chorw. *boks* (*< ang. boxing*), serb.-chorw. *hepi end* (*< ang. happy ending*), serb.-chorw. *strip* (*< ang. comic strip*). R. Filipović (1994: 139) zaznacza, że anglicyzm może współistnieć z pseudoanglicyzmem będącym wynikiem elipsy, np. serb.-chorw. *kros-kontri* (*< ang. cross country*) i serb.-chorw. *kros*.

Pseudoanglicyzmy tworzone w wyniku kompozycji i derywacji odpowiadają pseudozapożyczeniom leksykalnym, a dokładniej typowi a1) w omówionej wyżej klasyfikacji; te natomiast, które powstały w rezultacie elipsy — pseudoanglicyzmom morfologicznym, tj. typowi b) powyżej. Podział zaproponowany przez R. Filipowicia (1994: 138–139) nie obejmuje jednak pseudoanglicyzmów semantycznych. Autor podkreśla, że pseudoanglicyzmy są wytworem tzw. adaptacji wtórnej (ang. *secondary adaptation*), w odróżnieniu od adaptacji pierwotnej (ang. *primary adaptation*), której podlegają jedynie anglicyzmy. Podkreśla zatem diachroniczny charakter procesu zapożyczania, a pseudoanglicyzmy traktuje jako rezultat wpływu języka angielskiego.

3. Cechy pseudoanglicyzmów

Badacze zgodnie zauważają, że te same pseudoanglicyzmy mogą występować w różnych językach europejskich, które zapożyczają z angielszczyzny (Filipović 1985: 251; Carstensen 1986: 829; Onysko 2007: 53), np. niem. *streiken* i fiń. *streikata* znaczą także ‘zepsuć się (o urządzeniu)’, obok typowego dla angielszczyzny ‘strajkować’, przy czym nie można rozsądzić, czy mamy tu do czynienia z niezależnym rozwojem semantycznym, czy też wpływem języka niemieckiego na fiński lub odwrotnie. Można także zauważyć, że niektóre pseudoanglicyzmy mają charakter internacjonalizmów ze względu na to, że występują w wielu językach europejskich (w różnych wariantach graficznych), np. *happy end* (ang. *happy ending*), *camping* (ang. *camping site*), *dancing* (ang. *dance hall*), *parking* (ang. *parking site*), *smoking* (od ang. *smoking jacket* ‘marynarka zakładana przez dżentelmenów w Anglii podczas palenia cygar’), *mobbing* (ang. *(to) mob* ‘oblegać’, ‘tłum’) (por. Görlach 2001).

Pseudoanglicyzmy mogą przedostawać się do innych języków europejskich, np. niem. *Smoking* ‘(pol.) smoking’ i *Dressman* ‘manekin płci męskiej’ przedostały się do duńskiego: *smoking* i *dressman*; niem. *Pulli* (< ang. *pullover*) do holenderskiego: *pullie* (Carstensen 1980a: 14; Gerritsen 1982: 177). Utworzony w niemieckim *Beamer* ‘projektor komputerowy’ (ang. *beam* ‘wiązka światła’ + *-er*) został przejęty przez wiele języków europejskich (Dunn 2008: 62). W wielu wypadkach jednakże nie można definitywnie rozsądzić, który język jest bezpośrednim źródłem pseudoanglicyzmu (Sørensen 1982: 122; Filipović 1985: 253).

Istotną cechą pseudoanglicyzmów jest to, że mogą być tworzone na zasadzie analogii do wcześniejszych zapożyczeń angielskich i odzwierciedlać ich budowę morfologiczną. B. Carstensen (1981: 179) zaznacza, że np. niem. *Dressman* mógł powstać w wyniku skopiowania struktury morfologicznej zapożyczonych przez niemieczyznę złożzeń angielskich, takich jak *Stuntman*, *Gentleman*. Podobnie, o czym już była mowa, pol. *sponsoring* został utworzony na zasadzie analogii do wcześniej zapożyczonych anglicyzmów z sufiksem *-ing*.

Ponadto mogą powstawać całe serie pseudoanglicyzmów z wykorzystaniem tego samego morfemu lub sufiksu. W języku niemieckim powstają serie wyrazów zbudowanych na zasadzie analogii do zapożyczenia właściwego, np. niem. *Nevergreen* jako przeciwieństwo ang. *Evergreen* ‘wiecznie zielony, niestarzejący się’ dało początek serii pseudoanglicyzmów z morfemem *ever*: niem. *Everjeans*, *Everblues*, *Everblack* (Carstensen 1986: 828). Eva Sicherl (1999: 14) wymienia słoweńskie pseudoanglicyzmy z członem *man*, bardzo produktywnym także w języku angielskim, np. słoweń. *golman* ‘bramkarz’, *kabelman* ‘asystent operatora’;

podobnie rzecz się ma w języku francuskim, np. *recordman* ‘rekordzista’, *tennisman* ‘tenista’ (Humbley 2002: 120).

Najciekawszą cechą pseudoanglicyzmów jest to, że niektóre z nich mają szansę wejść do zasobu słownego języka angielskiego, tak jak np. *beamer* ‘projektor komputerowy’, który pojawia się w anglojęzycznych materiałach podczas konferencji międzynarodowych. Niektóre pseudoanglicyzmy już zostały zaakceptowane przez rodzimych użytkowników angielszczyzny, np. *mobbing* w znaczeniu ‘szykanowanie pracownika’ (por. Dunn 2008: 62).

4. Pseudoanglicyzmy w polskich badaniach językoznawczych

Pojawienie się w języku polskim formacji zbudowanych z angielskiego materiału językowego, lecz niewystępujących w angielszczyźnie, zauważył po raz pierwszy Jacek Fisiak (1986: 262), który egzemplifikuje takie złożenia słowem *barobus* (ang. *bar* + *bus*). Autor nie używa jednakże terminu *pseudoanglicyzm*, lecz stosuje metodę opisową do zdefiniowania takich formacji. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld (1995: 65, 2002: 226), dokonując analizy adaptacji morfologicznej angielskich zapożyczeń właściwych polszczyźnie, zauważa występowanie pseudoanglicyzmów, które są wynikiem opuszczenia sufiksu lub jednego członu złożenia angielskiego, a zatem według klasyfikacji przedstawionych powyżej należą one do pseudoanglicyzmów morfologicznych, tj. formacji powstałych w wyniku elipsy. Za przykłady polskich pseudoanglicyzmów autorce posłużył następujący materiał: pol. *happy end* (< ang. *happy ending*), *kemping/camping* (< ang. *camping site*), *longplay* (< ang. *longplaying record*), *parking* (< ang. *parking site*), *smoking* (< ang. *smoking jacket*), *trencz* (< ang. *trench coat*). W jednym tylko wypadku redukcji uległ pierwszy człon złożenia, pol. *slipy* (< ang. *bathing slips*). Jako przykład pseudoanglicyzmu podano także słowo *dansing/dancing*, które wywodzi się od ang. *dance-hall* (Mańczak-Wohlfeld 1995: 65). W tym ostatnim wypadku mamy do czynienia z pseudoanglicyzmem leksykalno-morfologicznym, będącym wynikiem dwóch procesów, tj. elipsy i derywacji, w których wyniku drugi człon złożenia angielskiego został zredukowany, a pozostały przyjął angielski sufiks *-ing*. W angielszczyźnie słowo *dancing* funkcjonuje jedynie jako forma fleksyjna czasownika *to dance* lub rzeczownik odczasownikowy.

Tadeusz Piotrowski (2005) upatruje bezpośredniego pochodzenia polskich pseudoanglicyzmów w językach innych niż angielski. Przytaczając francuskie prace leksykograficzne, badacz przypuszcza, że polski *smoking* został zapożyczony z języka francuskiego, ponieważ ta forma w odniesieniu do ubioru pojawiła się we francuszczyźnie wcześniej. Podobnie polski *happy end* może być, zdaniem badacza, pochodzenia niemieckiego. Podobnego zdania, jeśli chodzi o przejmowanie pseudoanglicyzmów, jest R. Filipović (1985: 253), który wymienia języki niemiecki i francuski jako nośniki angłomanii i źródła pseudoanglicyzmów w Europie. T. Piotrowski zaznacza jednak, że niezwykle trudno jest jednoznacznie określić bezpośrednie źródło pochodzenia polskich pseudoanglicyzmów. Wszystkie omawiane w jego pracy (Piotrowski 2005) pseudoanglicyzmy, poza formacjami *sponsoring*, *consulting* i *heroinman*, należą do kategorii pseudoanglicyzmów morfologicznych, tj. powstałych w wyniku elipsy.

Pseudoanglicyzmy stanowią także jedną z cech charakterystycznych amerykańskiej odmiany języka polskiego, tzw. języka amerykańskopolskiego (Dubisz, Sękowska 1990: 220),

używanego przez polską mniejszość narodową w Stanach Zjednoczonych. W studiach nad wpływem amerykańskiej odmiany języka angielskiego na polszczyznę Polonii klasyfikowane są jako złożenia (z)redukowane, tj. z zanikiem członu określonego, co ilustruje następujący materiał: am.pol. *income* ‘dom do wynajęcia’ (< am.ang. *income house*), am.pol. *living* ‘salonik’ (< am.ang. *living room*), am.pol. *shopping* ‘centrum handlowe’ (< am.ang. *shopping mall*), am.pol. *recreation* ‘pokój do gier’ (< am.ang. *recreation room*), am.pol. *frame* ‘dom drewniany’ (< am.ang. *frame house*) (przykłady za: Dubisz, Sękowska 1990: 224; Strybel 1990: 224). Są to zatem klasyczne przykłady pseudoanglicyzmów morfologicznych powstałych w wyniku elipsy, gdzie element określający przejmując znaczenie całego wyrażenia, co często pociąga za sobą zmianę kategorii gramatycznej. W jednym tylko przykładzie złożenia zredukowanego elipsie ulega człon określający, por. am.pol. *fountain* ‘urządzenie z wodą sodową’ (< am.ang. *soda fountain*). Wśród przykładów omawianego tu procesu zachodzącego w trakcie zapożyczania z języka angielskiego znajdujemy także słowo *Santa* ‘św. Mikołaj’, również klasyfikowane jako złożenie zredukowane (< am.ang. *Santa Claus*; Strybel 1990: 224). Wydaje się jednak, że ten ostatni przykład jest raczej zapożyczeniem właściwym, jako że Amerykanie także używają formy zredukowanej w znaczeniu całego wyrażenia (TFD).

Za szczególny rodzaj pseudoanglicyzmów leksykalnych we współczesnej polszczyźnie można także uznać nazwy inwestycji mieszkaniowych czy komercyjnych, tworzone z wykorzystaniem leksemów angielskich, np. *Garden House*, *Green Valley*, *Park Lane*, *Garden Residence*, *Liberty Park* (przykłady za: Przybylska 2013).

5. Pseudoanglicyzmy w języku młodych Polaków

Definitywne rozstrzygnięcie, czy w istocie mamy do czynienia z pseudoanglicyzmem, a nie z zapożyczeniem właściwym, jest trudne, w każdym bowiem wypadku trzeba zbadać, czy analizowane wyrażenie nie jest używane w angielszczyźnie, np. pol. *nolifer* ‘osoba spędzająca cały wolny czas na surfowaniu w sieci, graniu w gry komputerowe’ (ang. *nolifer*, *no* ‘nie’ + *life* ‘życie’ + *-er*), popularne w języku młodych Polaków, jest także obecne w potocznej angielszczyźnie (UD), choć nierejestrowane w słownikach mowy potocznej (DAS, DSUE, CNPD, ODMS). Podobnie pol. *kseroboy* / *xeroboy* w znaczeniu ‘osoba, która nie ma własnej osobowości, próbuje być kimś innym, kopiuje zachowanie innych’ (< ang. *xerox boy*, *xerox* ‘kopiować przy użyciu kserografu’ + *boy* ‘chłopiec’) jest anglicyzmem, natomiast to samo złożenie w znaczeniu ‘w kulturze hiphopowej: osoba kradnąca teksty utworów bądź indywidualny styl, sposób ubioru’ można klasyfikować jako pseudoanglicyzm semantyczny bądź przykład adaptacji semantycznej anglicyzmu⁶). Osobnym problemem jest klasyfikacja formacji takich jak pol. *longiem* ‘nieustannie’ (< ang. *long* ‘długi’ lub od pol. *long/longplay*, pseudoanglicyzmu od ang. *longplaying record*), która nie jest pseudoanglicyzmem, ponieważ wykorzystuje polski sufix.

Przykłady pseudoanglicyzmów przytoczone poniżej zostały wyekscerpowane z autentycznych rozmów młodych Polaków (w wieku 18–26 lat), mających rozmaite zainteresowania

⁶) Pol. *kseroboy* pojawił się już na łamach Języka Polskiego (Rostowska 2009), gdzie został sklasyfikowany jako struktura hybrydalna.

i pochodzących z różnych środowisk, przez studentów filologii angielskiej⁷⁾, którzy są osobami o dużej świadomości językowej, znają dobrze język angielski oraz zostali przygotowani teoretycznie do badania zapożyczeń podczas zajęć «Angielsko-polskie kontakty językowe». Materiał został zebrany w latach 2009–2013. Studenci mieli za zadanie świadomą obserwację języka swoich rówieśników, nieanglistów, i tworzenie listy używanych przez nich takich wyrażen angielskich, które nie zostały dotąd odnotowane w SZA. Okazało się, że część z tych wyrażen to pseudoanglicyzmy stanowiące materiał przytoczony poniżej. Dobór przykładów, czyli posłużenie się materiałem pochodzącym z języka młodego pokolenia Polaków, został podyktowany faktem, że osoby młode, znające język angielski oraz posługujące się nowoczesnymi metodami komunikacji, są bardzo kreatywne językowo, i to właśnie w ich mowie potocznej występują pseudoanglicyzmy. W polszczyźnie ogólnej pseudoanglicyzmy inne niż morfologiczne występują raczej rzadko, np. *mobbing*, *sponsoring*.

Większość przytaczanych tu wyrażen (z wyjątkiem *churching*, *housing*, *homing*, *szoking*, *szoping* i *toothing*) została już odnotowana w MSSMP; żadne ze słów natomiast nie jest cytowane ani w angielskich słownikach mowy potocznej (CNPD, DAS, DSUE, ODMS, SSAW), ani w słownikach angielszczyzny ogólnej, co potwierdza ich pseudoangielskość⁸⁾. Za podstawę podziału przyjmuję tutaj pierwszą z przedstawionych klasyfikacji, przy czym do pseudoanglicyzmów semantycznych zaliczam te angielskie leksemy, które w polszczyźnie używane są w znaczeniu nieznanym angielszczyźnie⁹⁾.

5.1. Pseudoanglicyzmy leksykalne

beforing / *before party* — rz. ‘spotkanie w celu wypicia alkoholu przed imprezą, wyjściem do pubu’ (ang. *before* ‘przed’ + *-ing*; ang. *before* + *party*). Wyrażenie *before party* powstało zapewne na zasadzie analogii do angielskiego *after party* ‘spotkanie dla wybranych gości po zakończeniu przyjęcia, gali’ (TFD, MWD). Pol. *beforing* pokazuje, że angielski sufiks *-ing* jest dodawany do różnych części mowy w języku polskim (w angielszczyźnie głównie do czasowników). Warto zauważyć, że podane wyrażenia mają swoje odpowiedniki w postaci hybrydalnej, tj. *biforek* / *biforka* (ang. *before* + pol. *-ek/-ka*). Żadne z tych wyrażen nie występuje w języku angielskim. Angielski odpowiednik cytowanych pseudoanglicyzmów i hybryd to *pre-loading*;

flooding — rz. ‘powtarzanie samogłosek w pisowni słów w komunikacji internetowej w celu wzmocnienia znaczenia leksemu, np. *suuuuper* zamiast *super*’ (ang. *flood* + *-ing*). Choć istnieje w angielszczyźnie rzeczownik odczasownikowy *flooding*, używany jako termin w naukach o ziemi i psychologii (TFD), to biorąc pod uwagę kryterium semantyczne, można mniemać, że pol. *flooding* jest derywatem od ang. *to flood* ‘zalewać, napływać, wypełniać’, używanym także w sensie

7) Szczególnie dziękuję panu Piotrowi Malczewskiemu za gromadzenie materiału badawczego oraz pani Marli Perkins, PhD, z Uniwersytetu OSWEGO w Nowym Jorku za konsultacje językowe dotyczące języka potocznego młodych Amerykanów.

8) Z materiału wyłączam wyrażenia takie jak *parality show*, które powstało na zasadzie analogii do ang. *reality show*, jednakże nie może być uznane za pseudoanglicyzm, ponieważ słowo *parality* nie występuje w angielszczyźnie. *Parality show* jest raczej kontaminacją pol. slangowego *paralita* ‘osoba nieudolna’ i ang. *reality show*.

9) Wedle wąskiego rozumienia terminu *pseudoanglicyzm semantyczny* (por. Grzege 2003: 32; Onysko 2007: 53) przykłady w tej grupie należałoby ograniczyć do słów *churching*, *punch*, *regret* i *toothing*, które nie są w polszczyźnie używane również w znaczeniach zbieżnych z oryginalnymi znaczeniami angielskimi.

metaforycznym ‘wypełnić coś czymś’ (np. ang. *flood the market with cheap goods* ‘zalać rynek tanimi towarami’), do którego dodano coraz bardziej produktywny w polszczyźnie angielski sufiks *-ing* (lub od rzeczownika *flood* ‘powódź, potop, zalew’, także ‘duża ilość czegoś’, do którego dodano ang. sufiks *-ing*);

gelboy — rz. ‘mężczyzna z mocno nażełowanymi włosami’ (ang. *gel* ‘żel’ + *boy* ‘chłopiec’); w polszczyźnie slangowej występuje także formacja hybrydalna *żelowiec*. W języku angielskim wyrażenie *gelboy* nie występuje;

housing / homing — rz. ‘impreza w domu’ (ang. *house / home* ‘dom’ + *-ing*). W języku angielskim słowo *homing* w użyciu rzeczownikowym nie występuje; rzeczownik *housing* oznacza ‘zabudowania, zakwaterowanie’, ‘osłona’; występuje także w innym znaczeniu w językach specjalistycznych (TFD, MWD). Oba angielskie leksemy używane są natomiast czasownikowo, por. *to house* ‘dawać schronienie, umieszczać, mieścić’, *to home* ‘wracać; prowadzić do domu’;

szoking / shocking — rz. ‘coś, co szokuje’ (ang. *shock* ‘szok’ + *-ing*), w polskim języku potocznym używane rzeczownikowo. W języku angielskim słowo *shocking* to przymiotnik (TFD).

5.2. Pseudoanglicyzmy morfologiczne

night — rz. ‘klub nocny’ (ang. *night club*). Słowo to jest zredukowaną formą złożenia angielskiego *night club* mającego takie samo znaczenie (TFD);

head — rz. ‘strzał w głowę’, wyrażenie używane w grach komputerowych (ang. *headshot*). Pol. *head* jest zredukowaną formą ang. *headshot* o tym samym znaczeniu (TFD).

5.3. Pseudoanglicyzmy semantyczne

churching — rz. 1. ‘szukanie kościoła, w którym odprawiane są msze święte najbardziej odpowiadające szukającym’; 2. ‘szukanie najlepszego kościoła na ślub’ (por. ang. *church* ‘kościół’). W potocznej angielszczyźnie wyrażenia *churching* używa się w ogólnym sensie, jest to ‘jakakolwiek działalność osoby świeckiej związana z kościołem, częste uczestniczenie w mszach oraz w zajęciach organizowanych przez kościół, pomaganie biednym itp.’ (UD). Tradycyjnie rzeczownik *churching* odnosi się w języku angielskim do błogosławieństwa kobiety tuż po urodzeniu dziecka (TFD, MWD);

gejparty / gayparty — rz. ‘impreza bez udziału kobiet’. Wyrażenie to ma oddawać żal z powodu nieobecności kobiet na imprezie. Angielskie wyrażenie *gay party* jest używane w angielszczyźnie i innych językach europejskich, włączając polski, w swoim pierwotnym znaczeniu ‘impreza dla osób homoseksualnych’;

gift(y) — rz. ‘darmowy papieros’; ‘niedopałek znaleziony na chodniku’. W angielszczyźnie rzeczownik *gift* ma dwa znaczenia: 1. ‘prezent, upominek’; 2. ‘dar, talent’. Można tu też mówić o zawężeniu znaczenia anglicyzmu *gift*, używanego w polszczyźnie w pierwszym z cytowanych sensów angielskich (SZA: 86);

jazz — rz. ‘marihuana’. Choć trudno jednoznacznie określić, które angielskie znaczenie/-a rzeczownika *jazz* bądź czasownika *to jazz* wpłynęło na sens tego słowa używanego w polszczyźnie, to z pewnością nie były to znaczenia związane z muzyką; por. ang. *jazz* 1. ‘rodzaj muzyki’; 2. *slang*. ‘ożywienie, entuzjazm; nonsens’, ‘wszystko to’ w wyrażeniu *all that jazz*; ang. *to jazz* 1. ‘grać jazz’; 2. *slang*. ‘wyolbrzymiać, kłamać’, ‘ekscytować, sprawiać radość, ożywiać’, ‘przyspieszać’ (TFD, MWD). Znaczenie związane ze środkami odurzającymi znajdujemy w amerykańskim slangu w przymiotniku *jazzed out*, który oznacza ‘odurzony narkotykiem’ (DAS: 227);

punch — rz. ‘wymyślne, lecz obraźliwe wyrażenie (pojawiające się w utworach polskich raperów)’. Można doszukiwać się dwóch źródeł jego pochodzenia. Polscy użytkownicy tego słowa błędnie założyli, że angielski rzeczownik *punch* ‘cios pięścią’ ma, podobnie jak polski *cios*, także znaczenie odnoszące się do emocji. Bądź też angielskie złożenie *punch line* oznaczające humorystyczną puentę (w dowcipie, opowiadaniu) mogło ulec redukcji i częściowo zmienić znaczenie na bardziej pejoratywne; pol. *punch* należałoby wtedy klasyfikować jako pseudoanglicyzm morfologiczny;

regret — rz. (?) ‘negatywne określenie przedmiotu, wyglądu lub działania, które wzbudzą żal, są żalodne’. W angielszczyźnie słowo *regret* oznacza ‘żał, ubolewanie’, w formie czasownikowej zaś *to regret* — ‘żałować, że się coś zrobiło’ (TFD). W języku polskim słowo *regret*, którego kategoria gramatyczna trudna jest do określenia, mogło powstać jako błędne tłumaczenie polskiego rzeczownika *żał*, będącego częścią nazwy portalu internetowego «*żał.pl*», a także powstałego od niego wyrażenia *żał.pl*, używanego do wyrażania negatywnego stosunku wobec czegoś, co uważa się za żalodne;

sms / esemes — rz. ‘wiadomość tekstowa wysyłana przez telefon komórkowy’. W języku angielskim *SMS* jest akronimem wyrażenia *Short Message Service* oznaczającego usługę wysyłania wiadomości tekstowych przez telefon komórkowy (TFD) i nie jest używany w znaczeniu ‘wiadomość tekstowa’; w angielszczyźnie jest to złożenie *text message*;

szoping / shopping — rz. ‘spędzanie wolnego czasu w galeriach handlowych’. Angielski rzeczownik *shopping* ma znaczenie ‘rzeczy zakupione’ bądź ‘robienie zakupów’ (TFD). Bliższy znaczeniu pol. *shopping* jest angielski czasownik *to shop*, który może oznaczać także ‘chodzić po sklepach w poszukiwaniu okazji, porównując ceny’ (TFD, MWD), jednakże wyrażnie sugeruje kupowanie¹⁰;

toothing — rz. ‘wysyłanie wiadomości do wszystkich posiadaczy komórek z funkcją Bluetooth’. W języku angielskim znaczenie derywatu *toothing* jest węższe i kojarzy się z poszukiwaniem partnerów seksualnych przy użyciu funkcji Bluetooth. Wyrażenie używane w języku polskim mogło powstać też na zasadzie dołączenia sufiksu *-ing*, oznaczającego czynność, do zredukowanej formy słowa *Bluetooth*, mającego znaczenie ‘technologia bezprzewodowej komunikacji między urządzeniami elektronicznymi’; wówczas należałoby je klasyfikować jako pseudoanglicyzm morfo-leksykalny;

tuning — rz. 1. ‘oderwanie (kawalka) ustnika od papierosa, aby papieros był mocniejszy’; 2. ‘modyfikacja pojazdów w celu uczynienia ich unikatowymi’ (ang. *tune* + *-ing*). Angielski czasownik *to tune* znaczy ‘stroić instrument’, ‘nastawiać odbiornik’ lub, bardziej ogólnie, ‘regulować urządzenie w celu poprawienia jego wydajności’ (TFD, MWD); w angielszczyźnie slangowej także ‘przerabiać silnik’ (SSAW: 176). W polskim języku potocznym istnieje również forma hybrydalna *agrotuning* ‘tuning w znaczeniu 2., wykonany domowym sposobem i tanim kosztem’, gdzie prefiks *agro-* zastępuje przymiotnik *wiejski*, używany w języku młodych ludzi jako synonim słów *prostacki*, *kiczowaty*.

6. Wnioski

Omówione wyżej klasyfikacje pseudoanglicyzmów częściowo nakładają się na siebie, przy czym klasyfikacja R. Filipowicia jest uboższa, ponieważ nie uwzględnia pseudoanglicyzmów semantycznych. Choć oba podziały zostały stworzone na podstawie materiału pochodzącego z języków innych niż polski, są na tyle uniwersalne, że można je było zastosować także w odniesieniu do materiału językowego występującego we współczesnej polszczyźnie.

¹⁰) Szerzej o słowie *shopping* oraz jego derywatach w artykule Marcina Zabawy (2013).

W przytoczonym powyżej materiale przeważają pseudoanglicyzmy leksykalne i semantyczne, najmniej jest morfologicznych, które jednakże są obecne w polszczyźnie ogólnej. Większość omówionych pseudoanglicyzmów leksykalnych zawiera angielski sufiks *-ing*, co świadczy o jego rosnącej produktywności we współczesnej polszczyźnie¹¹); cztery z omówionych przykładów współwystępują z formą, która jest wynikiem adaptacji graficznej, np. *shocking* i *szoking*. Wszystkie omówione przykłady pseudoanglicyzmów to rzeczowniki. Przedstawiona lista zapewne nie jest kompletna i wymaga stałego uzupełniania, jednak pozwala zilustrować mechanizmy powstawania pseudoanglicyzmów w języku młodych Polaków. Biorąc pod uwagę produktywność niektórych morfemów, np. *-ing* czy *-boy*, można się spodziewać stałego napływu pseudoanglicyzmów i formacji hybrydalnych angielsko-polskich. Tworzenie pseudoanglicyzmów jest wynikiem nowatorskiego wykorzystania angielskich morfemów bądź całych wyrażen i świadczy o kreatywności językowej młodych użytkowników języka, a także o ich dobrej znajomości języka angielskiego i jego akceptacji. Jest też wyznacznikiem produktywności języka zapożyczającego. Przyczyn powstawania znacznej liczby pseudoanglicyzmów R. Filipović (1985: 254) upatruje w anglomanii, a osoby, które je tworzą i ich używają, definiuje jako ludzi młodych, zainteresowanych kulturą popularną. Obserwacja przemian językowych we współczesnej polszczyźnie i innych językach europejskich zdaje się potwierdzać, że angielszczyzna stała się dobrem ogólnym, a z jej zasobów można dowolnie i bez ograniczeń korzystać.

Choć status pseudoanglicyzmów jako rodzaju zapożyczeń jest przedmiotem sporu, to z całą pewnością ich pojawianie się w językach europejskich jest wynikiem kontaktów językowych. Użytkownicy języka niemieckiego, duńskiego czy polskiego nie tworzyliby złożen z obcych morfemów, gdyby nie silny wpływ języka angielskiego i jego pozycja języka międzynarodowego. A. Onysko (2007: 55) nie uważa pseudoanglicyzmów za zapożyczenia w sensie «jedności leksykalnej» (ang. *lexical unity*), ponieważ są tworzone na gruncie języków innych niż angielski. Należy je natomiast ujmować w teorii zapożyczeń, ponieważ na poziomie formalnym pseudoanglicyzmy uważa się za pochodzące z angielszczyzny. R. Filipović (1985: 253) zaznacza, że z punktu widzenia języka zapożyczającego luki leksykalne mogą być wypełniane zarówno zapożyczeniami, jak i pseudozapożyczeniami. Można zatem stwierdzić, że wszystkie zapożyczenia z języka angielskiego to anglicyzmy, ale nie wszystkie anglicyzmy są wynikiem procesu zapożyczania.

Bibliografia

- Alexieva N. 2008: How and why are anglicisms often lexically different from their English etymons?, [w:] *Anglicisms in Europe: linguistic diversity in a global context*, red. R. Fischer, H. Pułaczewska, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, s. 42–51.
- Betz W. 1949: *Deutsch und Lateinisch. Die Lehnbildungen der althochdeutschen Benediktinerregel*, Bouvier, Bonn.
- Buck T. 1974: Selfmade English — semantic peculiarities of English loan-material in contemporary German, *Forum for Modern Language Studies* 10, s. 130–146.

¹¹) Por. prace Elżbiety Mańczak-Wohlfeld (2006: 67) i Ludwiki Jochym-Kuslikowej (2005).

- Carstensen B. 1980a: German morphological adaptation of English lexical material, [w:] Understanding bilingualism, Forum Linguisticum 27, red. W. Hüllen, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, s. 13–24.
- Carstensen B. 1980b: Semantische Scheinentlehnungen des Deutschen aus dem Englischen, [w:] Studien zum Einfluss der englischen Sprache auf das Deutsche, Tübinger Beiträge zur Linguistik 132, red. W. Viereck, Narr, Tübingen, s. 77–100.
- Carstensen B. 1981: Lexikalische Scheinentlehnungen des Deutschen aus dem Englischen, [w:] Kontrastive Linguistik und Übersetzungswissenschaft. red. W. Kühlwein i in., Fink, München, s. 175–182.
- Carstensen B. 1986: Euro-English, [w:] Linguistics across historical and geographical boundaries. In honour of Jacek Fisiak on the occasion of his 50th birthday, t. 2, red. D. Kastovsky, A. Szwedek, Mouton de Gruyter, Berlin, s. 827–835.
- Cypionka M. 1994: Französische ‘Pseudoanglizismen’: Lehninformationen zwischen Entlehnung, Wortbildung, Form- und Bedeutungswandel, Narr, Tübingen.
- Dubisz S., Sękowska E. 1990: Typy jednostek leksykalnych w socjolektach polonijnych (próba definicji i klasyfikacji), [w:] Język polski w świecie, red. W. Miodunka, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa–Kraków, s. 217–233.
- Duckworth D. 1977: Zur terminologischen und systematischen Grundlage der Forschung auf dem Gebiet der englisch-deutschen Interferenz: Kritische Übersicht und neuer Vorschlag, [w:] Sprachliche Interferenz: Festschrift für Werner Betz zum 65. Geburtstag, red. H. Kolb, H. Lauffer, Niemeyer, Tübingen, s. 36–56.
- Dunn J. 2008: Face control, electronic soap and the four-storey cottage with a jacuzzi: anglicisation, globalisation and the creation of linguistic difference, [w:] Anglicisms in Europe: linguistic diversity in a global context, red. R. Fischer, H. Pułaczewska, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, s. 52–69.
- Filipović R. 1985: Pseudoanglicisms in European languages, [w:] Studia linguistica diachronica et synchronica. Werner Winter Sexagenerio Anno MCMLXXXIII, red. U. Pieper, G. Stickel, Mouton de Gruyter, Berlin, s. 249–255.
- Filipović R. 1990: Secondary anglicisms in a *Dictionary of Anglicisms* in Serbo-Croatian, [w:] The bell of freedom. Essays presented to Monica Partridge on the occasion of her 75th birthday, red. P. Herity, Astra Press, Nottingham, s. 1–11.
- Filipović R. 1994: Some problems in compiling an etymological dictionary of anglicisms, [w:] On languages and language: the presidential addresses of the 1991 Meeting of the Societas Linguistica Europaea. Trends in Linguistics. Studies and Monographs 78, red. W. Winter, Mouton de Gruyter, Berlin, s. 127–144.
- Filipović R. 2000: Historical-primary etymology vs. secondary etymology of anglicisms in European languages, [w:] History and perspectives of language study: papers in honor of Ranko Bugarski, red. O. Mišeska Tomić, M. Radovanović, John Benjamins Publishing Co., Amsterdam, s. 205–216.
- Filipović R. (red.) 1982: The English element in European languages, t. 2: Reports and studies, Institute of Linguistics, Faculty of Philosophy, Zagreb.
- Fisiak J. 1962: Złożony kontakt językowy w procesie zapożyczenia z języka angielskiego do polskiego, Język Polski XLII, s. 286–294.
- Fisiak J. 1986: The word-formation of English loanwords in Polish, [w:] English in contact with other languages. Studies in honour of Broder Carstensen on the occasion of his 60th Birthday, red. W. Viereck, W.D. Bald, Akadémiai Kiadó, Budapest, s. 253–263.
- Furiassi C. 2010: False anglicisms in Italian, Polimetrica, Milano.
- Gerritsen J. 1982: English influence on Dutch, [w:] The English element in European languages, t. 2: Reports and studies, red. R. Filipović, Institute of Linguistics, Faculty of Philosophy, Zagreb, s. 154–179.
- Glahn R. 2002: Der Einfluß des Englischen auf gesprochene deutsche Gegenwartssprache: eine Analyse öffentlich gesprochener Sprache am Beispiel von „Fernsehdeutsch“, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main.
- Görlach M. (red.) 2001: A Dictionary of European anglicisms, Oxford University Press, Oxford.

- Grzega J. 2001: Zu den pseudo-englischen Fremdwörtern im Deutschen (und zum Einfluss des Englischen auf das Deutsche generell), [w:] Sprachwissenschaft ohne Fachchinesisch: 7 aktuelle Studien für alle Sprachinteressierten, red. J. Grzega, Shaker, Aachen, s. 57–70.
- Grzega J. 2003: Borrowing as a word-finding process in cognitive historical onomasiology, Onomasiology Online 4 (www1.ku-eichstaett.de, dostęp: 12 marca 2014), s. 22–42.
- Gusmani R. 1979: Entlehnung und Scheinentlehnung, Sprachwissenschaft 4, s. 361–369.
- Höfler M. 1990: Zur Problem der Scheinentlehnung, Archiv für das Studium der neueren Sprachen und Literaturen 227, s. 96–107.
- Humbley J. 2002: French, [w:] English in Europe, red. M. Görlach, Oxford University Press, Oxford, s. 108–127.
- Jochym-Kuszlíkowska L. 2005: Rzeczowniki na *-unz* i *-ing* we współczesnym języku rosyjskim i polskim, [w:] Ogród nauk filologicznych. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Stanisławowi Kochmanowi, red. M. Balowski, W. Chlebda, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole, s. 267–277.
- Mańczak-Wohlfeld E. 1995: Tendencje rozwojowe współczesnych zapożyczeń angielskich w języku polskim, Universitas, Kraków.
- Mańczak-Wohlfeld E. 2002: Polish, [w:] English in Europe, red. M. Görlach, Oxford University Press, Oxford, s. 213–228.
- Mańczak-Wohlfeld E. 2006: Angielsko-polskie kontakty językowe, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Mańczak-Wohlfeld E. 2010: Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Meyer H.G. 1974: Untersuchungen zum Einfluß des Englischen auf die deutsche Pressesprache, dargestellt an zwei deutschen Tageszeitungen, Muttersprache 84, s. 97–133.
- Onysko A. 2007: Anglicisms in German: borrowing, lexical productivity, and written codeswitching, Walter de Gruyter, Berlin–New York.
- Piotrowski T. 2005: Pseudoanglicyzmy czy neoanglicyzmy? O współczesnych zapożyczeniach z języka angielskiego, [w:] Ogród nauk filologicznych. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Stanisławowi Kochmanowi, red. M. Balowski, W. Chlebda, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole, s. 503–510.
- Plümer N. 2000: Anglizismus — Purismus — sprachliche Identität: eine Untersuchung zu den Anglizismen in der deutschen und französischen Mediensprache, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main.
- Przybylska R. 2013: Nowe nazwy nowych inwestycji mieszkaniowych w Polsce, [w:] W komunikacyjnej przestrzeni nazw własnych i pospolitych, red. I. Łuc, M. Poglódek, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, s. 281–288.
- Pulcini V. 2008: Italian, [w:] Anglicisms in Europe: linguistic diversity in a global context, red. R. Fischer, H. Pułaczewska, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne, s. 151–167.
- Rostowska M. 2009: Struktury hybrydalne w języku młodzieży, Język Polski LXXXIX, s. 179–190.
- Rot S. 1982: On the linguistic interference of Hungarian-English language contacts and the use of grammatical fields in contrastive studies, [w:] Studies in English and American, t. 5: Studies in English and Hungarian contrastive linguistics, red. E.H. Stephanides, Department of English, Budapest, s. 89–124.
- Sicherl E. 1999: The English element in contemporary Standard Slovene: phonological, morphological and semantic aspects, Znanstveni Institut Filozofske Fakultete, Ljubljana.
- Sørensen K. 1982: English influence on contemporary Danish, [w:] The English element in European languages, t. 2: Reports and studies, red. R. Filipović, Institute of Linguistics, Faculty of Philosophy, Zagreb, s. 71–153.
- Sørensen K. 1997: A dictionary of anglicisms in Danish, Munksgaard, Copenhagen.
- Strybel M. 1990: Budowa morfologiczna i syntaktyczna polonijnych zapożyczeń leksykalnych, pochodzących z kompozycji amerykańskoangielskich (klasyfikacja form i typów adaptacji), [w:] Język polski w świecie, red. W. Miodunka, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa–Kraków, s. 251–262.
- Witalisz A. 2007: Anglosemantyzmy w języku polskim — ze słownikiem, Tertium, Kraków.

- Witalisz A. 2011: Linguistic globalisation — a contribution to linguistic homogenisation or the creation of linguistic difference?, [w:] Migration, narration, communication. Text — Meaning — Context: Cracow studies in English language, literature and culture, red. A. Witalisz, Peter Lang Verlag, Frankfurt am Main, s. 149–166.
- Yang W. 1990: Anglizysmen in Deutschen: am Beispiel des Nachrichtenmagazins Der Spiegel, Niemeyer, Tübingen.
- Zabawa M. 2013. *Shop, shopping, shopper...*, Poradnik Językowy, z. 4, s. 99–103.
- Zandvoort R.W. 1964: English in the Netherlands, J.B. Wolters, Groningen.

Rozwiązanie skrótów

CNPD: The Concise New Partridge Dictionary of Slang and Unconventional English, red. T. Dalzell, Routledge, London 2008. — DAS: NTC's Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions, red. R. Spears, NTC Publishing Group, Lincolnwood [IL] 2000. — DSUE: A Concise Dictionary of Slang and Unconventional English, red. E. Partridge, Routledge, London 2002. — TFD: The Free Dictionary (online: www.thefreedictionary.com, dostęp: 12 lutego 2014). — MSSMP: Miejski słownik slangu i mowy potocznej (online: www.miejski.pl, dostęp: 12 lutego 2014). — MWD: Merriam-Webster Dictionary (online: www.merriam-webster.com, dostęp: 12 lutego 2014). — ODMS: Oxford Dictionary of Modern Slang, red. J. Ayto, J. Simpson, Oxford University Press, Oxford 2008. — SJPDor: Słownik języka polskiego, t. 1–11, red. W. Doroszewski, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1958–1969. — SSAW: Nowy słownik slangu i potocznej angielszczyzny, red. M. Widawski, L&L, Gdańsk 1997. — SZA: Słownik zapożyczeń angielskich, red. E. Mańczak-Wohlfeld, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010. — UD: Urban Dictionary (online: www.urbandictionary.com, dostęp: 14 lutego 2014).

Summary

Types of pseudo-anglicisms (in the language of young speakers of Polish)

Key words: pseudo-anglicism, pseudo-loan, continental borrowing, false Anglicism.

The article aims at discussing the types and features of Polish “pseudo-anglicisms” against the theoretical background provided by researchers studying the English linguistic influence on other European languages in which pseudo-anglicisms are a common phenomenon and have been well researched. Polish studies on pseudo-loans carried out so far mention just one type of pseudo-anglicisms, i.e. those that are derived in the process of ellipsis. Research material excerpted from the language of young speakers of Polish allows for the exemplification of all the types of pseudo-anglicisms discussed.
